

מגריסה	1093 חגיגה כ.	דוק	1086 חגיגה יב:
יעה, מגרפה	די"ל [vadil] wadil	בד, אריג	טייל"א teile
	רש"י מחאר כאן את הכלי: "כלי ברזל הוא שקורין די"ל שגורפין בו אפר הכירה וגם מברדלין בו תאנים המדובקות זו בזו." ר' מילונז של לוי (מס' 807) ובלונדהיים פ' (ע' 129).	נשימה	1087 חגיגה יב:
		נשימה	אליינ"א aleine

דולפקי	1094 חגיגה כו:	(קרסוליא)קרסול]	1088 חגיגה יג.
פלדישטו"ל faldestol	כיסא מחקפל	קרסול [cheville] cheville	קִיביל"א
חסר בדפוסים, ונמצא רק בכתב-יד אחד בצורה מושפעת מהאיטלקית.		סחיפי	1089 חגיגה טו.
		להטות, להפיל	אדינטי"ר adenter

אפיים ארצה
 ר' בלונדהיים ב' (ע' 51). מדובר בשתי כוסות הנוטות עד שתיגע כל אחת בחברתה. חסר בדפוסים, שם גם הדה"מ מופיע בצורה "סחופין", בניגוד לנוף התלמוד, שבו "דסחיפי".

יבמות

הכיספה	1095 יבמות ה:	פולסי	1090 חגיגה טו.
תך, תָּפֵר	פוינ"ט point	מקלות	בשטונ"ש bastons
		דפוסים קוראים בשטונאר"י bastonade. הלקאות במקל (באיטלקית), ומסחבר, שגם גרסה כתב-היד צריכה להחפרש במשמעות של "מכות במקל".	

מלקט	1096 יבמות מג.	מגדל	1090 חגיגה טו:
צבת (?)	מולי"ש moles	מזנון לשמירת אוכל	מישטי"ר mestier
למלה צרפתית זו לא מצאתי במילונים את המשמעות "צבת", אלא "ריחיים" וכדומה. בדפוסים: טינלי"ש tenâlies, שמשמעותו צבת. — יש מקום לברר את הבעיה, למה אין אף לעז אחד בין דף ה: לבין דף מג. במסכת יבמות.			ראה לעיל מס' 155.

ארוסא	1097 יבמות מו.	סיריקוק	1091 חגיגה טז:
א פ ס ר (ח ל ק	קִיבִישְׁטֵר"א	מין משי	צִינְדִי"ר cender
מ ה ר ת מ ה, שבו מושכים את הבהמה או את ה ס ו ס (בצווארם)	chevestre	שכיח יותר בצורה cendal במקורות הצרפתיים של ימי-הביניים. הלעז חסר בדפוסים, ונמצא רק בכתב-יד אחד ובגרסה משובשת. כך שיש ספק, אם הוא מקורי.	

טפסא	1098 יבמות מז.	גממיות	1092 חגיגה יט.
קופסה (בעיקר לחכשיטים)	אישקר"ן escrien	וליד"א [valede] walede	בקעה, ואדי
		לי נראה, שאין כוונתו של רש"י לפרש בלעז זה את הדה"מ גממיות, אלא "נחל שיפולי הרים, שקורין ולד"א".	

כאן לא מדובר בכלי מסרים, אלא במותו "נכבש על השפחה", במקום "כא על השפחה", שהוא ביטוי של גנאי. ורש"י מסביר בלשונו, שהמשה מתארת את יחס היהודי לשפחה, שהיא בת-זוגו, כעין "דביקה" (collage בפי הצרפתים של היום).

1106 יבמות עה. דה"מ מאן תנא משחמרת...

אישקלטי"ר esclater להתפרץ
בכתב-ד אחד של הר"ף, עם פירוש רש"י, כפי שעובד לצורכו. קוראים: "פצו דכא. תרי מלי משחמע, מי שנפצעו או נדכי [=נדכו] כציו כמו קנה מפצע אישקלטי"ר בלע"ו[1]..."

1107 יבמות עו. מזרף זרף
אישגרטיני"ר [esgratinier] esgratinier
לסרוט

1108 יבמות עו. מזרף זרף
אינפל"א enfle מנפח
הצורה אינפלי"ר enfler (לנפח) מתקבלת יותר על הדעת גם לפי המקבילה (לעיל מס' 447).

1109 יבמות פ. כיפה
ארולו"ד [arvolud] arvolud קמרן
מלה במלה: קשת מקומרת (ר' להלן מס' 1591). ור' על המלה בלומדהיים ב' (ע' 105-106) ומילנו של לר' (מס' 110).

1110 יבמות פ: לקי
מול"ל mol רך
נמצא רק בכתב-ד אחד של פירוש רש"י שבר"ף. בדפוסים שלנו, במקום הלצו, מופיעה המלה העברית "רך".

1111 יבמות פ: שעיר
אשפר"א aspre קשה, מחוספס
ר' בלומדהיים ב' (ע' 117-118).

1112 יבמות פ: רתיחת
אישקומ"א escume קצף
ראה לעיל מס' 884.

1099 יבמות מח: ספר
מרק"א marche גבול, ספר

1100 יבמות סג. ברכה
פירשו"ן foison שפע

1101 יבמות סג. טרפי"ד trapped
ביסתרקיי שטיח (?)
לפי זיהוי של בלומדהיים המלה יכולה להיות גזורת או מ-*treu* (לטינית *trabem*). ואז המובן הסביר ביותר הוא "קרש" (אולי "קרשים"), או מ-*trapeza* ("שולחן" ביוונית): שני הפירושים מעלים בעיות פונטיות ומסנטיות. רש לשאול, למה לא העדיף בלומדהיים את הגרסה טפי"ד *lapid*, שדווקא עליה יש עדויות למשמעות "שטיח".

1102 יבמות סג. שפוך
פלשטי"ר plaster לטיח
ר' בלומדהיים ב' (ע' 165-166).

1103 יבמות סג: אנהה
פלונט"א plonté זעקה
נמצא רק בכתב-ד אחד, שבו גרסת רש"י אחרי הדומים "חברים" כדלהלן: "פרטיים רשעים ואינם מכירים כבודם של ישראל) ולפי שנקראים בנוסף (!=בשיתוף?) קרי להו חברים: שבא (!=שגא). הני (?) לאמה ובלע"ו: פלונט"א גמלי מרוב צער..." קשה לעמוד על המשמעות המדויקת של המשפט, שכלל הנראה אינו מאח רש"י.

1104 יבמות סד. עתר
פיל"א pele את-תפירה
על-פי רוב רש"י מפרש "עתר" טורק"א *forche* (ר' לעיל מס' 771 ומס' 888) ופיל"א פירוש של "רחת" (ר' לעיל מס' 420 ועוד). הפירוש מפתיע במיוחד כשמעיינים בדברי התלמוד כאן: "מה עתר זה מהפך את התבואה ממקום למקום..."

1105 יבמות טט: מכבש
פריש"א [presse] prece מכבש

- 1113 יבמות פא. פינוגר"י fenogré חילבה (גרגרנית יוונית, צמח המשמש לחבלין)
- 1114 יבמות פו: (תרמילוא)תרמיל) בולזול"א bolzole שק של רועים ללא חששתי לסתור את דברי בלונדהיים, הייתי מציע לקרוא כאן בוטייל"א boteile (חמת קטנה), כי קריאה זו קרובה יותר לנוסחים המונחים לפנינו.
- 1115 יבמות צז. פרומיי"ר fromier לשרוך, לרחוש, לגלוש
- מהלצו, כפי שהוא מופיע בדפוסים כאן (פריט"ה) ורק בהם, לא היינו מגיעים לפענוח זה, אלא שהיה מקום לסמוך על פירוש אותו דה"מ להלן במסכת סנהדרין (מס' 1721). נוסף, שצורה זו חסרה במילות, שבהם במשמעות זו: formier (גזור מ-formis, נמלה) 1-fremir (הוראה משנית של ההוראה הראשית "לרעוד"). תמוה, שהשמיט בלונדהיים את ה-ה, המופיעה בשתי גרסאות הדפוסים ומצביעה על צורה מעץ פרומיי"ר fromier.
- 1116 יבמות קא. קלצו"ן chalçon נעל-בד
- ראה לעיל מס' 105.
- 1117 יבמות קא. שול"א sole סוליה
- בדפוס סונצינו: שלו"ן [צ"ל: סלו"ן] talon (עקב). אך זה בניגוד לכל הגרסאות בכל המקומות, שהמלה "עקב" מופיעה בהם, חוץ ממקום אחד (להלן מס' 1120).
- 1118 יבמות קב. אישטירלי"ש esterles שניצים, שרוכים
- 1119 יבמות קב. פרימבר"א prembre דחיס, ללחוך, להתאמץ
- 1120 יבמות קב. טלו"ן talon כמפור לעיל (מס' 1117) מקום זה הוא היחיד, שבו עקב לעז טלו"ן (בכל שאר המקומות: שול"א). ואף בדפוסים שלנו הושפעה הגרסה והפכה לשלו"ן. ר' מילנו של לרי (מס' 427).
- 1121 יבמות קב: מוקי קלצונ"ש chalçons נעלי-בד
- ראה לעיל מס' 105.
- 1122 יבמות קב: לבדין פילטרי"ש feltres לבדים (מצעים של לָבֵד)
- 1123 יבמות קב: קורדקיסין אונדרשו"ך נעל-תחתית (בגרמנית) underschuch
- 1124 יבמות קב: שעם פויי"ל paueil סוג של גומא (חורף?) [paveil]
- ראה לעיל מס' 733.
- 1125 יבמות קב: קב אישקצ"א eschace קב
- כאן במובן 3 - או אולי 1 - של מילוך אבן-שושן, כלומר: כלונסאות, שהרגליים מונחות עליהן להליכה.
- 1126 יבמות קב: קב הקיטע קרצ"א croce קב
- כאן במובן 2 של מילוך אבן-שושן, כלומר: מקלות, שהמשוחק או הפצוץ ברגליו סומך עליהם את ידיו.
- 1127 יבמות קב: מוק נעל-בד קלצו"ן chalçon
- ראה לעיל מס' 105.
- 1128 יבמות קב. ליחתא קרש פלנק"א planche

איספרווא	1129	יבמות קג.	אסתוריא	1137	כתובות ג:
קִיבִיל"א [cheville] cheville	קרסול		הירנני"ש herneis	חיל-הספקה (סיעת אנשים המלווים את הצבא ודואגים לסיפוק צרכיו)	
1130	יבמות קג:	עקב			
sole	שול"א	סוליה			
1131	יבמות קד.	מוק		1138	כתובות ה.
קִלְצוֹן [chalçon]	נעל-כד	נעל-כד		דישקומברימינ"ט	
ראה לעיל מס' 105. חסר ברוב המקורות וגם בדפוסים. יכול להיות שבמקומות, שהלצו מופיע בהם, אינו אלא העתקה מהלצו דלעיל מס' 1127.				descombremet	ראה לעיל מס' 490.
1132	יבמות קו:	גרנישתא		1139	כתובות ה.
ארזיל"א [arzille] arzille	חומר, טין			קִיבִיל"א [cheville] cheville	יחד, וו, זיו
ראה לעיל מס' 311.					
1133	יבמות קכ.	שומא		1140	כתובות ה:
וִירוא"ה [verrue] werue	יבלה			אגושיידי"ש	מושפוח, מוחזדות
				aguiesiedes	ראה בלונדהיים ב' (ע' 61).
1134	יבמות קכ:	מסקיב		1141	כתובות ו:
רִדוּשִׁי"ר	להקהות, לפגום (את גב החמור באוכף, שאינו הולם אותו)			קלו"ג clog	נפח מורסה
redoisier					
[redoissier]					
1135	יבמות קכא.	אגמא		1142	כתובות ז:
מריש"ק maresc	ביצה, מקווה מים רדחים			לישקיי"ר	גיהוץ לגהץ
				lischier	
1143	כתובות ז:			1143	כתובות ז:
				דישטינפרי"ר	תמוגגנה לערבב בנחל, להרטיב
				destenprer	
1144	כתובות טו:			1144	כתובות טו:
				אישייבילידי"א	ראשה פרוע פרועת שָׁעָר
				esjevelede	
1145	כתובות כח.			1145	כתובות כח.
				פריבי"ץ	גייסי בהדי חופשיים
				privez	
				ראה לעיל מס' 544.	
1146	כתובות ל:			1146	כתובות ל:
				בו"ן מלנ"ט	סרוכני פצע חמור
				bon malant	

כתובות

1136	כתובות ב.	לפרנס	
קונריידי"ר	conreider	לקשט, לציד	
נזור מהשורש הגרמני (כמו ב-Vorrat). ציד (השווה בצרפתית désarroir, arroi).			

- ראה לעיל מס' 5. החלק הראשון של הלעז בוין
הושמט בכתב-היד, כפי הנראה בגלל הדמיון עם
"גרוץ", שהיה כתוב לפניו.
- 1155 כתובות ס': דה"מ בני נכפי
חבוש (פרי) codoinz קדוינ"ץ
- 1156 כתובות ס': דה"מ בני נכפי
מחלת הנפילה פיישיון
peison [paission]
- במקורות ימי-הביניים מוצאים בדרך כלל, בהוראה זו,
male passion (כלומר הייסור הגרוע).
- 1147 כתובות לט': ריבדא
פוינטור"א pointure
רי מילזנו של לרי (מס' 645).
- 1148 כתובות לט': כוסילתא
פלימיא"ה flemie איזמל (להקות דם)
לעז זה וקדמו מחוכרים כמלת היחס הצרפתית
"ד"י": פונטור"א דיפלימיא"ה
pointure de flemie (דקירה של איזמל).
- 1149 כתובות מו': חלילין
קלימיל"ש חלילים (כלי-נגינה)
chalemels
- 1150 כתובות נ. דיה
וולטור"ר woltur [voltur] עונייה
- 1151 כתובות נ. אצוותא דדיקלא
וידיל"א [vedille] wedile קנוקנת
ראה לעיל מס' 627.
- 1152 כתובות נט': יעדן
אישקלרי"ר להבריק, לצחצח, ליפוח
esclariet
ראה לעיל מס' 647.
- 1153 כתובות ס. גונח
פליינדר"א pleindre להתייפח, להתאונן
[plaindre]
- יש להעיר, שבמילונים הפועל מופיע בהוראתו
הפעילה ("לרחם על..."); בהוראה החזרת מקובל
se plaindre, אבל עדותו של רש"י ברורה, הן כאן הן
להלן (מס' 1415 ומס' 2378).
- 1154 כתובות ס': כשות
הומלו"ן homlon
ראה לעיל מס' 370.
- 1157 כתובות ס': גרושתא
ארזיל"א [arzile] arzile חומר, טין
ראה לעיל מס' 311.
- 1158 כתובות סא. כרפסא
אפי"א [apie] apie כרפס
ראה לעיל מס' 829.
- 1159 כתובות סא. כוסברתא
אליינדר"א aliendre [aillendre] כוסבר
ראה לעיל מס' 376.
- 1160 כתובות סא. גרגלידי
רודילי"ש rodeles פלחים עגולים דקים
הגרסה שבדפוסים משובשת ביותר.
- 1161 כתובות סא. קיהא
איגרו"ר [aigror] egror חמיצות
- 1162 כתובות סא. אטורנגא
שינישקל"ש ממונה על משק-הבית
seneschals
ראה לעיל מס' 794.
- 1163 כתובות סא: דה"מ דבר אחר
שורשימ"ץ sorsemez (חזיר) מצורע
כפי הנראה יש לחקן שורשימ"ץ sorsamez. כך
מופיעה המלה במקורות הצרפתיים מהמאה הי"ב
ואילך, ומצאה לא ידוע.
- 1164 כתובות סא: דה"מ משרבט
אישיא"ש [?] esjas [] מוט ארוך

צלקת חריץ 1170 כתובות עה. פינדידור"א fendedure

דה"מ בעובי בית הכנסות דובלו"ן doblon פימה, קפל של שומן ראה לעיל מס' 162.

פילא סוג של נענה פוליר"ל polioli 1172 כתובות עז: אלושנ"א aloisne 1173 כתובות עז: לודנא לענה ר' בלונדהיים ב' (ע' 78-80).

צבתא צבת טינליי"ש tenálies [tenailles] 1174 כתובות עז:

תכטקי פלדישטור"ל faldestol 1175 כתובות עז: כיסא מתקפל לפי הענין אפשר לחשוב, שהמלה הצרפתית עברה כבר מבוונה המקורי "כיסא מתקפל" למובנה הנוכחי "כורסה" (fauteuil).

פירא דכוורי ויביי"ר wivier [vivier] 1176 כתובות עט: ברכת דגים ראה לעיל מס' 867.

צריף צריף אלום alum 1177 כתובות עט: ראה לעיל מס' 185.

שיגרא טרוי"א troje 1178 כתובות פ: אגודה, חבילה הצורה המצויה במקורות הצרפתיים: troche (ר' לעיל מס' 804 ועוד).

עוגין ריימ"ש reims 1179 כתובות פה: הכתיב המצוי במקורות הצרפתיים: raime.

לא פענחו בלונדהיים. ההשערה שלי הולמת את גרסאות כתבי-היד, אבל קצת קשה להבין, מה הוסיף רש"י לפירוש הענין, כשהוא כותב: "פושטן [את השפתיים] כמין שרביט עד שנעשין (?) גדלות ובלשוננו נקרא אשיא"ש על-ידי שהיא צריכה לשרות את החוט תמיד ברוק", אלא אם כן רצונו להדגיש, שגם במקומו קראו לשפתיים ארוכות במלה, שמשמעותה הראשית קרובה ל"שרביט". פתרון אחר, שאפשר להציע: אישיר"ש eseus (חריץ לזרימה), כי כך השפה מתקמטת במלאכה זו. לוי במילונו (מס' 786) גורס אשייר"ר asier (לשרות [את הפשטה]), שלא מצאתי בשום מילן.

נדרשיר אישייק"ש esjeqs 1165 כתובות סא: שחמט בכתב-יד אחד וכדפוסים הגרסה מושפעת מהצורה האיטלקית scacchi, שאף הושאלה בעברית של ימי-הביניים (אשקוקה, אשקוקי).

שופרזי מדירינ"ש madernes 1166 כתובות סה: כוסות עשירות עץ משרש החומר, שהכוס עשויה ממנו (madre): עץ, שבו קורים בעלי צבע אחר, דמוי שיש), הוא יסוד המלה מבחינת מוצאה. אבל יש להניח, שאין כוונת רש"י בכך, אלא בצורה של כוסות אלה, שהיו ארוכות במיוחד, כפי שהוא מדגיש כאן וכן בפירושו על בראשית מ"ד, ב'. לפי הגרסאות שלפנינו אפשר לקרוא גם מדירינ"ש madrins. לוי (במילונו, מס' 555) מציע לקרוא maderins (מדירינ"ש).

ממלא פיילול"א peilole [paillole] רסיסי (זהב), פירורי (זהב) 1167 כתובות סז:

שומא וירוא"ה werue [verrue] יבלת 1168 כתובות עה:

קיוהא דחמרא איגרי"א egre [aigre] חומץ 1169 כתובות עה: ר' Modern language notes, כך לוי (1922), ע' 440-441 (הובא ע"י בלונדהיים ב', ע' 63).

1187 כתובות קז: דה"מ מאני דקוניא
פלומי"ר plomer לכסות, למשוש בעופרת
ראה לעיל מס' 606.

1188 כתובות קז: צריף
אלו"ם alum
ראה לעיל מס' 185.

1189 כתובות קז: קרטופנא
קריבצי"ש crevaces סדקים (בקירותיו
של כלי)

1190 כתובות קיא: דלית
טרייל"א treille [treille]
גפן-דליות ראה לעיל מס' 653.

1191 כתובות קיב. אפרסקא
פירשק"א persche אפרסק
לעז זה מצוי רק בכתב-יד אחד ובצורה משושבת
פרשג"א (בהשפעת הפרובנסאלית?). בדפוסים שלנו
אין המלה "אפרסקא" מופיעה כלל בפירוש רש"י.
בלונדיהים מעתיק מאותו כתב-יד יחידי את המלה
הארמית בצורת "פרסקי" (רבים).

1192 כתובות קיב. קיבוריא
שיאונדיי"ר seondier משני, בעל
איכות נתותה

נדרים

1193 נדרים כה. אסקונדרי
מירילי"ש mereles אסימונים למשחק
ראה להלן מס' 1353. חסר בדפוסים, ומצוי רק בכתב-
יד אחד (מרליי"ש).

1194 נדרים מא: תורייקי
תירייק"א theriake (תרופה נגד
ארס נחשים) [teriakel]

1180 כתובות פה. ממלח
ירני"ר werner [verner] להשיט, לנווט
על שם הגה האנייה. שהיה עשוי עץ verne (מלה
ממצא גלי, שבמקומה באה המלה aune ממצא
לטיני [alnus]), וגם בעברית שם העץ אלנוס; המלה
הישנה נשארה בשמות מקומות ומשפחות: Vergne,
(Laverne, Lavergne, Verne).

1181 כתובות פה: מטכסא
צינדי"ר cender מין משי
ראה לעיל מס' 1091. הגרסה בדפוסים: צינדי"ל
cendal.

1182 כתובות פה: (ד)גיס ביה
פריבי"ץ privez חופשי
ראה לעיל מס' 544. נמצא רק בכתב-יד אחד.

1183 כתובות פה: חיזוק טובה
גרי"ד gred טובה
במשמעות של "לעשות טובה למישהו" או "בלי
טובות", כלומר מעשה חסד.

1184 כתובות צו. דסקיא
בישצ"א besace שק בעל שני כיסים
רש"י מתכוון מן-הסתם להדגיש את קרבת המלה
הארמית למלה הצרפתית: שתייהן נגזרות מלשון
"שק" (גורן משותף לכל שפות הים התיכון)
ומקדומת הכפילות (ד-דו-) בארמית, be=bi-
בצרפתית).

1185 כתובות צח. כסיתא
קור"ל coral אלמוג
בלונדיהים רשם את המלה המתפרשת "כיסתא", ולא
היא, שהרי רש"י מפרש כאן את הגרסה השנייה
"כסיתא", ואף זו הגרסה, שבלונדיהים עצמו מציין
לגבי הלעז בראש-השנה כג.

1186 כתובות ק: איצצא
איגרו"ר egror [aigror] חמיצות
ראה לעיל מס' 683.

מצוי רק בדפוסים. ברור. שהפרשן התכוון להראות, שאותה מלה משמשה בצרפתית כמו בלשון התלמוד. השימוש בתי"ו (במקום טי"ח) מצביע על השפעת הכתיב התלמודי, או על הקפדה (לא כימי רש"י, אלא בזמן ההדפסה) על הערך המיוחד של האות היוונית θ. שתי היו"דין באות כנראה לציין את היו"ד העיצורית. ר' בלונדהיים פ' (ע' 151). פרי' שמואל קוטק, במאמרו Sur quelques aromates cités dans la Bible et le Talmud (Revue de l'histoire de la médecine hébraïque, XXVI, 1973), מציע לראות בלעז זה עיוות של tragacanthum, שרף של סוג קטניות. אך פירוש זה אינו מסתבר מבחינה בלשנית.

1195 נדרים מא': בורדס
 ברו"ן מלני"ט bon malant פצע חמור
 ראה לעיל מס' 5. מצוי רק בדפוסים.

1196 נדרים מח': כיפי
 רישטי"ש ristest אנדות פשתן
 ראה לעיל מס' 116. מצוי רק בכתב-יד אחד, כדלהלן:
 "כיפי. גחל כיפי, רישטי"ט בלעז[ו]ן של פשתן ואדרינהו [צ"ל: ואסרינהו] לפי שלא היה עוסק בתורה".

1197 נדרים נא': קום
 מישג"א mesge מי-גבינה, נסיוב החלב
 [mesgue]
 מצוי רק בדפוסים.

1198 נדרים נב': קיפה
 פונדרילי"ש fondriles משקעים (של
 [fondriles] שאריות בשר)
 מצוי רק בדפוסים.

1199 נדרים נה': זומית
 שלמויר"א salmuire מי-מלח (של
 שימורים)
 ראה לעיל מס' 30. מצוי רק בדפוסים.

1200 נדרים נה': פונדא
 אישקרפילייר"א [escharpeliere]
 מצוי בכתב-היד היחיד, שם קוראים: "פונדא. שרפירל"א בלעז"ו פונד"א". אם אין המלה פונדא האחרונה חזרה בטעות על הדיבור המתחיל, כי אז זה יכול להיות האיטלקית fonda (ארנק), ר' ערוך השלם ר', 366b. את הלעז לא פענח בלונדהיים, והוא תרגמו "מין חגורה" (בסימן שלה). שם יש גם להסיט את המספר הקטן 1 מאחר Bo אל אחרי spirla. אמנם אין השערותנו בטוחה, אבל מסתבר בכל אופן, שלפנינו מלה מהגורן הגרמני skerpa (ממנו écharpe, צעיף, בצרפתית של היום).

1201 נדרים נה': פסקיא
 פיישול"א [faissole] feisole רצועה

1202 נדרים נה': אנמליא
 הושי"ש hoses מגפיים, קרסוליות
 (של עור)
 מלה ממוצא גרמני (ר' Hosen), שבצרפתית נשרדה בצורת ההקטנה houseaux.

1203 נדרים נה': פליניא
 פורציינג"ט porceint חגורה
 ראה לעיל מס' 112. חסר בדפוסים.

1204 נדרים נח': לוף
 לופינ"א lupine תורמוס
 מצוי רק בדפוסים. מי שרשם לעז זה התכוון להצביע על דמיון שם הצמח בעברית ובצרפתית (בצרפתית חדישה: lupin). אך הדבר תמוה, כי התורמוס מהקטניות ואינו דומה לבצל ולשום כמו הלוף (שמוזים אותו היום עם הצמח, ששמו הלטיני הצרפתי arum). על קיום הצורה lupine בימי-הביניים מעידה המלה האנגלית (lupine).

1205 נדרים סא': שיוכפלו
 המקצועות
 שירטי"ש sertes מחרוזת

1211 נזיר מה: דה"מ או שולקן
 ושקר"ד wascrud
 כמעט חי
 (לא מבושל)
 הרכיב was(=gas) מתועד בצרפתית של ימי-
 הביניים בביטויים gascu ו-gascort (קצר למדאי).
 ייתכן, שמתצאו מלטינית quasi (כמעט).

1212 נזיר מט: קנטרנין
 טורטוריו"ש גורמי-נוק, עושי-עוול
 torturios

1213 נזיר נ: צפיחית
 ברישקי"ש bresches
 חלות-דבש
 ר' מילונו של לוי (מס' 186-168).

1214 נזיר נה: איסקריא
 מש"ט mast
 תורן

1215 נזיר נו: שבת
 אניי"ד aneid
 שבת (צמח ריחני)

1216 נזיר סה: קסטוט
 בלישטי"ש blestes
 גושי אדמה

סוטה

1217 סוטה ז: נפרמו
 דימינציי"ר לחתוך לחתיכות דקות,
 לקרוע לגורים
 demincier

1218 סוטה ח: צלצול
 בינדי"ל bendel
 אגד, חגורה, סרט
 ראה לעיל מס' 251.

הפרשן אומר, בהסברו השני, שסימן לסוף הקיץ הוא
 הקפלה (או: הכפלה), כלומר צבירה, של המקצועות,
 היינו הקצועות, התאנים, שנחתכו (נקצעו) כדי
 שיחייבשו, והיו עושים מהן מחרחוח. אשר לצורת
 הלעז, היינו מצפים יותר לצורה sartes (לפי המלה
 המתועדת באיטלקית ובספרדית sarta; בצרפתית אין
 תיעוד במילונים), אבל היר"ד קיימת בכל המקורות.
 מתצא המלה מהפועל sarcir (לאחות), ומשמעותה
 המקורית "מאוקה, מחוכרת".

1206 נדריים סו: דה"מ דומה

לאניצי פשתן
 מקורזלים
 קרישפי"ש crespes
 חסר בדפוסים. בדפוס וילנא חסר גם כל הפירוש,
 המופיע בדפוס בומברג כדלהלן: "דומה לאניצי
 פשתן. מרוך זה בזה".

נזיר

1207 נזיר ג: צדעא
 טינפל"א temple
 צדע, רקע

1208 נזיר ז: אוונא
 קונטרדי"א contrede
 חבל ארץ
 ר' מילונו של לוי (מס' 246).

1209 נזיר לט: אינבא
 לינטרי"ש lentres
 ביצי-כינים
 בכתב-היד הגרסה לינדיני"ש (ראה לעיל מס' 977). -
 מדף ז' עד דף ל"ט אין לעזים.

1210 נזיר מב: חופף
 פריי"ר freier
 לשפשף
 ראה לעיל מס' 2. אצל בלונדייים התרגום freier הוא
 טעוט דפוס, כחורה על המלה בצרפתית עתיקה, וצריך
 להיות froter.

1219 סוטה ח: **סרונכי**
 בו"ן מלנ"ט **bon malant** **פצע חמור**
 ראה לעיל מס' 5. כאן, כמו במקומות רבים בפירושי
 רש"י, הפצע הנדון הוא אסכרה, שבימי הביניים
 חשבו, שהוא מורסה בנרן המעכת את הנשימה.

1220 סוטה י: **ברכה**
פרישו"ן foison **שפע**

1221 סוטה י: **שפי**
שמוט **איטלווישי"ץ**
[esloissiez] esloisiez
 כאן: מי שרגלו שמוטה, נקרוה, היינו חינו.

בניגוד לשלושה מקומות אחרים (לעיל מס' 441 ומס'
 486 ולהלן מס' 1533), שבהם לעז זה מפרש את
 הארמית "לפופי", כאן הוא מפרש את העברית
 "משפר" (או לפי גרסת הדפוסים "משפיר"), וכפי
 שרש"י מדגיש, לא מדובר כאן בסתם חיתולים, אלא
 בחיחול מיוחד לתיקן איברים. הלעז חסר בדפוסי
 התלמוד, ומצוי רק ברש"י שב"עין יעקב".

1225 סוטה יא: **ירקרקת**
מטונ"ש matons **גושים**
 חסר בדפוסי התלמוד ומצוי רק ברש"י שב"עין
 יעקב".

1226 סוטה יב: **פולד"א**
palde **חיוורת**
 חסר בדפוסי התלמוד ומצוי רק ברש"י שב"עין
 יעקב".

1227 סוטה יב: **אישוייד"א**
esweiede **את עצמו שובבה**
[esveiede] **סוטה מהדרך, חורגת**
מהקו, פורצת דרך
 חסר בדפוסי התלמוד ומצוי רק ברש"י שב"עין
 יעקב".

1228 סוטה יב: **אושיריי"ד**
osereid **אגפ**
שדה-ערבות
 כאן מדובר בערבות הגמישות (osiers), שמהן עושים
 כלי נצורים (ראה לעיל מס' 537). הלעז חסר בדפוסי
 התלמוד ומצוי רק ברש"י שב"עין יעקב".

1229 סוטה טו: **חומר**
בוטו"ן boton **כפתור**
 רש"י מסביר: "והוא של זהב וחותמים בו שני צוארי
 חלוק לנר". הוא מתכוון לפרש את הביטוי "אדרשנה
 כמין חומר" (כלומר אדרשנה כהקבלה סמלית, כפי
 שרכן גמליאל אומר במשנה: "כשם שמעשה [של
 הסוטה] מעשה בהמה, כך קרבנה מאכל בהמה [קמח

1222 סוטה י: **פודגרא**
פודגרא"א podagre **צינית (שיגרון או**
שיגרון ברגליים)
 רש"י מצביע על קרבת המלה שבנגמרא לצרפתית
 המדוברת במקומו. אולם ייתכן מאד, שגרסת הלעז
 משפעת מדה"מ הארמי או מהשפה הספרדית,
 והגרסה פואקר"א הכתובה ב"עין יעקב" (pouacre)
 היא המקורית, כי אין זה יוצא מדברי רש"י, שהמלים
 זהות ממש. מכל מקום אי-אפשר לבדוק הרבה, כי אין
 כתבי-יד עתיקים של פירוש רש"י על מסכת סוטה,
 המקורות המוסמכים הם דפוס בומברג ו"עין יעקב"
 (מהדורת שאלוניקי, רע"ו).

• בצרפתית חדישה חזרו לצורה היוונית ואומרים
 podagre.

1223 סוטה יא: **השמה**
אמנווימינ"ט **הכשרה (נפשית)**
amanewement
[amanevement]
 חסר בדפוסי התלמוד ונמצא רק ברש"י שב"עין
 יעקב, ר' בלונדהיים ב' (ע' 82-84).

1224 סוטה יא: **משפר**
לחתל **אינמיילולי"ר**
enmeiloler **[enmailloler]**

"אנקובר" (" ולציין את חסרון האות, או לרמז על הצורה המקובלת בצרפתית עתיקה. שממנה חרג רש"י?

1237 סוטה מב: פאפי
פדרשטרי"ש padrastres אבות חורגים
לפי פירושו של רש"י (בתוספות יש פירושים אחרים) נחעברה בו אמו של גלית הפלשתי אחרי שבאו עליה מאה איש. אחד מהם זרעו נקלט. הוא אביו של גלית, וכל השאר היו "אבות חורגים".

1238 סוטה מד. כשילין
וירי"ש [vires] wires חיצים מסתובבים
לא ברור לי. למה לא איחד בלומהיים ערך זה והערך הקודם אצלו (מס' 1061 שלו, ראה לעיל מס' 108). אמנם שם מדובר בסרגל ופה "כעין חיצין", אבל אפשר להבין, שהשטרים איימו על הנוטים לערוך במין אלה, הדומה הן לעץ של החץ הן לסרגל.

1239 סוטה מה. בית פגי
צינגל"א cengle חומה (החובקת את העיר)
הפרשנים רואים היום ב"בית פגי" שם פרטי של אחד מפרוורי ירושלים. לדעת רש"י "בית פגי" הוא שם כללי המורה על האיזור המקיף את העיר. בהתאם לכך ציין את הקרבה בין הוראה זו ובין ההוראה "אפסר" (להלן מס' 1240), שהוא מחקן המקיף את פני החמור.

1240 סוטה מה. (בית פגיה) בית פגים
ייבישטרידור"א jvestredure אפסר
ראה צורות אחרות של אותה מלה לעיל מס' 191 ועוד (chevestre) וכן מס' 195 ולהלן מס' 1473. מקום, שהובא כאן ברש"י (chevecine).

1241 סוטה מח: איטני
יש"א [jasse] jasse ארגז
בלונדהיים הסתמך על גרסת רש"י שבי"עין יעקב" (יש"א) ופסל את גרסת דפוסי החלמרד (מש"א, דהיינו mase). לפי דעתו המלה jase במשמעות "אסל של מאוניים" (לעיל מס' 239) היא הוראת משנה של jase (בכתיב המקובל: chässe) במשמעות "ארגז".

שעורים ולא סולת חיטים כמו בשאר הקרבנות").
והוא מדגיש: א) יש כאן חיבור שני דברים, המשל והגמשל, כפי שהכפתור מחבר את שני קצווי הצווארון; ב) סמל זה נעים לאחן וללכ כפי שכפתור זהב מקשט את החלוק.

1230 סוטה יז.
גלו"ד glud דבק חזק

1231 סוטה יז: עפצים
גלי"ש gales עפצים (גידולים טפיליים בעלה האלון)

1232 סוטה יז: קנקנתום
וידריאו"ל wedriol ויטריאל
[vedriol] (חומצה גפרתית)
הצורה שלפנינו מושפעת מהאיטלקית (וויטריאל"ו vetriolo). ור' עליה בלונדהיים ב' (ע' 171-172).

1233 סוטה יז: קנקנתום
אדרימינ"ט adrement צבצ שחור
ראה לעיל מס' 358.

1234 סוטה לד.
אר"ק וולו"ד arc wolud
[arc volud] ראה לעיל מס' 1109.

1235 סוטה מא. בימה
אלמינבר"א almenbre בימה
ראה לעיל מס' 837.

1236 סוטה מא: דחקא
אינקוברי"ר
[enconbrer] encobrer

בלונדהיים מעתיק encoln|brer. בדרך כלל הוא מוסיף אותיות באריחיים רק כדי לתקן כתיב בלי שינוי ממש במלה, וכפי שהסברתי בהקדמה אני נמנע מלהתחשב בחיקונו. במקרה שלפנינו קשה להבין מה כוונתו: למסור את גרסת המקור (שהיא באמת

גיטין

תפוחות
להתנפה 1242 סוטה מח:
אינפלי"ר enfler

צפחת
חלת-דבש 1243 סוטה מח:
ברישיק"א bresche
ראה לעיל מס' 1213.

אבן של מלה
מלה הסלע (כגון
מלח סדומית) 1244 סוטה מט:
שי"ל יימ"א
[sel geme] sel jeme

דה"מ אבן של מלה
תצריב שחור 1245 סוטה מט:
ניאיל"א neele
ציור שחור באמצעות חומר כימי החורט את הכלי.
שעליו מפעילים אותו.

חילית
כריך (צמח) 1246 סוטה מט:
לישיק"א lesche
ראה לעיל מס' 773.

טנבורא
תוף 1247 סוטה מט:
טנבור"ר tanbor
רש"י מצביע על זהות המלה הארמית עם המלה
הצרפתית.

כיפה
כובע של לָקְד 1248 סוטה מט:
פילטרי"ן feltrin
הגרסה של המקור היחיד (דפוס בומברג) היא
פילטר"א, כלומר feltre (לָקְד, כמו במס' 228 לעיל
ובמקומות רבים), אולם במשמעות של כיפה יש לנו
פילטרי"ן לפחות במקום אחד נוסף (להלן מס' 2295).

לשון סורסי
שפה סורית 1249 סוטה מט:
לינג"א שוריא"ה
[lengue Surie] lenge surie

1250 גיטין ב:
קונטרייד"א contrede
חבל ארץ
ראה לעיל מס' 1208. חסר בכתבי-היד. ונמצא רק
בדפוסים. מאז המהדורה השנייה של סוגינו (פיזור,
רצ"א?).

1251 גיטין ז:
ניאיל"ל neel
תצריב שחור
ראה לעיל מס' 1245.

1252 גיטין ח:
דוקידי"ש duchedes
פרוורי
דוכסיות, מחוות

1253 גיטין ח:
דוקידי"ש duchedes
פרוורי
דוכסיות, מחוות
יש מקום לחמה על שני דברים: א) מה ראה רש"י
לחזור על הלעו. שהביאו כמה שורות לפני כן, כאשר
הוסיף בפעם הראשונה אותו משפט: ב) בפירושו הוא
מסביר בפעם הראשונה "הפרכיא" ובשנייה "פילכי".
ללא המספר הגדול של כתבי-היד המביאים את זה
ואת זה הייתי חושב, שלפנינו שתי נוסחאות של אותו
פירוש. השערה אחרת: בפעם הראשונה רש"י מצביע
על המשמעות הכללית "מחח" ובשנייה הוא מדגיש
את צורת הרבים שבתלמוד ומפרש "נפות", שנפות
אחדות כללות במחח אחד. אלא שבמקרה זה היינו
מצפים לקרוא בפעם הראשונה את הלעו ביחיד, ובכל
המקורות יש לנו השי"ן של הרביע. ואולי אפשר
לקרוא את הלעו הראשון דוקישי"א ducheise או
אפילו דוקי"ש ducheis (לא הובא במילונים). ר'
מילוננו של לוי (מס' 318).

1254 גיטין יא:
גלי"ש gales
עפצים (גידולים טפיליים
בעלה האלקן)

- 1255 גיטין יב: פרנסה
קונריי"ד conreid ציוד, צרכים
ראה לעיל מס' 1136. אע"ר שבנוסח התלמוד
שלפנינו שם העצם "פרנסה" אינו מופיע, כי אם
הפועל מתפרנס. ואם כן ייתכן, שצריך לגרוס גם כאן
קונריי"ד ר conreider (לצייד, לפרנס).
- 1256 גיטין יד: סרבלי
קו"ט cot שבלות, כותונות
ראה לעיל מס' 189.
- 1257 גיטין טו: (כבינית) כביניה
נושק"א nosche טיכה, מכבנה
ראה לעיל מס' 213.
- 1258 גיטין יט: סמא
אורפימינ"ט orpiment צבע צהוב
ראה לעיל מס' 355.
- 1259 גיטין יט: סקרתא
מיני"א [minie] צבע אדום (עשר)
מתחמצת העופרת)
בשני כתבי-יד כתוב מינ"א (סימן לנו"ן ה"רטובה",
בעל הגייה חכיית, ולפי הכתיב של היום migne. כמו
בספרדית niño).
- 1260 גיטין יט: חרתא
אדרימינ"ט adrement צבע שחור
ראה לעיל מס' 358. אחד מכתבי-היד גורס את הלעז
כבר בפירוש על "קנקנתום" שבמשנתנו, ובעלי
החוספות מביאים אותו גם בפירוש רש"י על
"שיחור" (להלן בגמרא) וכן ר' משה מקוצי בספ"ג.
- 1261 גיטין יט: עפצים
גלי"ש gales עפצים (גידולים טפיליים
בעלה האלון)
- 1262 גיטין יט: מדמין
שושפיציי"ר sospicier לחשד
- 1263 גיטין יט: מיא דנרא
פוי"ל fuel צבע (המשחור
כתב שנמחק)
לפי בלונדהיים כוונת רש"י לצבע העשוי ממין חזית,
אך לפי "הערוך" מדובר כאן בקליפה של לימון.
- 1264 גיטין כ: דה"מ אנדיכתי
ברושדי"ר brosdier רקמה
יכול כמובן להיות גם הפועל "לרקום", אך בלונדהיים
ראה בו שם עצם. כנראה לפי שאר המקומות, שהלעז
מופיע בהם (לעיל מס' 97 ולהלן מס' 1390).
- 1265 גיטין כ: רושמא
קוינ"ץ coinz חרט (לטביעת מטבע)
ראה לעיל מס' 105.
- 1266 גיטין כה: אנפיליא
קלצו"ן chalçon על-כד
ראה לעיל מס' 105.
- 1267 גיטין כה: חמת
בולזול"א bolzole שק של רועים
ראה לעיל מס' 780.
- 1268 גיטין כה: טליקא
טשק"א tasche שק
ראה לעיל מס' 105.
- 1269 גיטין כט: קיפוח
דיטרונציי"ר detroncier לקטוע
כמו שקוטעים אילן ואינו יכול לעמד. כך "קיפוח" רב
ספרא את חברו בהשגתו (ר) פירושו של רש"י דה"מ
"קפחינהו" באותו עמוד).
- 1270 גיטין לב: מרא
פושרי"ר fosoir [fossoir] מכוש
ראה לעיל מס' 70.
- 1271 גיטין לה: גלוסקרא
קו"ט cot שמלה, כותונת
ראה לעיל מס' 189.

כמלה: ילד לקניות, ילד לביח-קפה, המשמשים במשמעות של יח, מלצר). הסיומת ez, שאין ספק על קיומה לפי הגרסאות השונות, מעלה בעיה: כפי הנראה זו צורה של בינוני פעול, כאילו נאמר "מי שנעשה שוליא".

1281 גיטין נט. פיסתקא
גלנט glant
ראה להלן מס' 1307 (מחוך עשרה מקומות, שבהם רש"י כותב את הלצו הזה). דה"מ הוא "פיסתקא", כלומר, לפי הפרשנים החדשים ולפי השימוש במלה בלשונות אירופה (Pistazie, pistachio, pistache).
בוטנה.

1282 גיטין ס: הנדוא
אוינטור"א aaventure
[aventure]
ר' בלוזיהיים ב' (ע' 122) ומילונו של לוי (מס' 132).

1283 גיטין ס: אוהרי
יונקייר"ש jonchieres
עשירות קני-סוף
ראה לעיל מס' 768.

1284 גיטין סא. חכה
אי"ם aim
חכה (ליתר דיוק: הקרס שבקצה החכה)

1285 גיטין סא: גס
פריביץ privez
חוששי
ראה לעיל מס' 544.

1286 גיטין סה: פרנשה
קונרייד conreid
ציוד, צרכים
ראה לעיל מס' 1136.

1287 גיטין סז. דה"מ אוצר בלום
קלושיץ closez
תאים

1272 גיטין נה: רייטוג"א reitwage
ריסטק מרכבה (בגרמנית)

1273 גיטין נו. טייל"א teile
דוקן תבלול (כתם בעין)
ה מ צ מ צ מ א ת
הראייה)

ראה לעיל מס' 675.

1274 גיטין נו. גושקרא
שיאונדייר"ר seondier
משני, בעל איכות נחותה

1275 גיטין נו: גרנותני
קולידור"ר coledoior
מסנת
ראה לעיל מס' 835. כך תרגם בלוזיהיים, אולם, לפי הענין בתלמוד ולפי פירוש רש"י, הייתי מתרגם "משפך".

1276 גיטין נו: דרור
ארונדיל"א arondele
סנונית
"סנונית" הוא דה"מ בשני המקומות האחרים, שבהם הלצו מופיע (לעיל מס' 292 ולהלן מס' 2187).

1277 גיטין נו. גמרא
ריטריי"ט retreat
מתכווץ (או מקווצ)
[retrait]

1278 גיטין נו. סולד
ריטריי"ט retreat
מתכווץ (או מקווצ)
[retrait]

1279 גיטין נו. תורניתא
פי"ן pin
אורן

1280 גיטין נח. שוליא
יוינדריי"ץ joindrez
שוליא
מוצא המלה joindre ברור: יותר צעיר (junior), ומכאן - עזר לבעל-מלאכה (השוזה garçon de courses או garçon de café, מלה

1288 גיטין סז:	ריטחבא	1296 גיטין סט.	פירמא דיסילקא
אמינישטרישורן	מנה, משאח	מינצידיור"א	קיצוצ (סלק קצוצ)
amenestrison	[amenestraison]	mincedure	
ראה לעיל מס' 48.			
1289 גיטין סח:	מוקי	1297 גיטין סט.	פרידא
קלצונ"ש	נעלי-כד	מירידייר"ש	עץ דובדבן-הבר
chalçons		merediers	
ראה לעיל מס' 105.			
1290 גיטין סח:	חילפא	1298 גיטין סט.	כנתא
פופלייר	צפספה	אינטרייל	שומן המעיים
poplier		entrel	[entrail]
1291 גיטין סח:	חילפי דימא	1299 גיטין סט.	דה"מ לחינכי
גירופלא	קרפול (פרח)	גלנ"ץ	בלוט
girofle		glanz	ראה לעיל מס' 932.
1292 גיטין סח:	חילפי דימא	1300 גיטין סט.	חינכי
בכל כתבי-היד המלה נכתבה בגימ"ל. לפי שיטה		אישטרנגילון	דלקת השקדים
הכתוב של לעזי רש"י צריך לדעתו להסיק מכך: או		estrangilon	[estranguillon]
שיש לקרוא guirofle (מלטינית-יוונית			ראה לעיל מס' 742. יש לחקן את גרסת הספרים:
caryophyllon, איטליקית garofola - אף קרפול גנור			"לשון מורי" ולא "לשון רומי".
מלשן זו, או שכל הגירסאות טעונות חיזוק יש			
לגרס יירופלא jirofle. אפשרות שלישיה היא,			
שבהשפעת המקור השמות הקרובות, שבחן נשמרה			
ה-g בהגייתה הרגילה, כתבו בימי רש"י בגימ"ל			
למרות ההגייה השורקת.			
1292 גיטין סח:	ורדא	1301 גיטין סט.	חומתי
רוש"א	ורד	פיליטר"א	בן-חרצית (צמח)
rose		peletre	מובא פעמיים בתוך שורה אחת: בדפוסים, בצורה
1293 גיטין סט.	ברוקתי		האיטליקית פילטר"ו pilatro.
מיל"א	ברקית	1302 גיטין סט.	ממרו
[maille] meile		בלדימוני"א	שוקר האלפים
ראה לעיל מס' 296.		baldemonic	[baldemonic]
1294 גיטין סט.	מוריקא	1303 גיטין סט.	שבוליתא
קרונ"ג	כרוכום (קורטום?)	פינוגר"י	חילבה (גרגרנית
crog		fenogré	יוונית, צמח המשמש
ראה לעיל מס' 323.			לחבלק)
1295 גיטין סט.	גילא	1304 גיטין סט.	כשותא
איסטריים	קש	הומלון	כשות
estreim	[estraim]	homlon	ראה לעיל מס' 370.
ראה לעיל מס' 128.			

- 1305 גיטין סט. דה"מ לפתוחי אישטרנגילון estrangilon דלקת השקדים [estranguillon] ראה לעיל מס' 742.
- 1306 גיטין סט. ברסם מזלח חריפה צידי"ר cider
- 1307 גיטין סט. פיסחקא בלוט גלנ"ט glant ראה לעיל מס' 932 ומס' 1281.
- 1308 גיטין סט. נשדור אמוניאק"ר נשדור (באיטלקית) ammoniacו ייחוק. שרש"י כתב באיטלקית, משום שהחומר לא היה ידוע בצרפת, אלא הובא מאיטליה כששמו האיטלקי דבק בו. ר' בלונדהיים ב' (ע' 86-89), הטוען, שרש"י התכוון למשמעות האחרת של ammoniacו, הוא שןך הקלך.
- 1309 גיטין סט. חלבניתא גלמ"א galme חלבנה המלה הצרפתית גורה מהעברית, דרך הצורה הלטינית-היוונית galbanum. ראה להלן מס' 2380.
- 1310 גיטין סט: גירא אישפוינט"א espointe כאב נוקב
- 1311 גיטין סט: מורסא מורסה קלוג"ג clog
- 1312 גיטין סט: תלאנא רוס"ש ros מצוי רק בכתב-יד אחד במקום המלה "אדום" שבשאר כתבי-היד ובדפוסים.
- 1313 גיטין סט: פירחא דליבא פשמי"ר pasmer להתעלף ראה לעיל מס' 103.
- 1314 גיטין סט: נשטרינהו לשרות טינפרי"ר tenpreter הגרסה שבדפוס וילנא משובש מאד. ר' על המלה בלונדהיים פ' (ע' 127).
- 1315 גיטין סט: ניניא נענה מינט"א mente
- 1316 גיטין סט: עראה דפנה לוריי"ר lorier ראה לעיל מס' 786.
- 1317 גיטין סט: דה"מ עראה גרגירים (ובפרט פירות הדפנה) ביי"ש baies] beis ראה לעיל מס' 659.
- 1318 גיטין סט: גלגילא אורוג"א oruge [orugue] אורה (צמח) ראה לעיל מס' 377.
- 1319 גיטין סט: סיסין סוג של נענה פוליר"ל poliol
- 1320 גיטין סט: ביני עלוקות שנסואי"ש sansues
- 1320 א גיטין סט: אקוקיא קקול"י עיין לעיל מס' 522.
- 1321 גיטין סט: אילוא אלוואי, אָהל aloen ראה לעיל מס' 394.
- 1322 גיטין סט: מרתכא מרתך (תחמוצת העופרת) קוגילון cogilon [coguillon] אולי נגזר מ-coquille (קליפה של ביצה, של אגוז וכדומה). כלומר הקליפה של הכזר, אשר מציאים

- ממנה את הכסף הטהור. אפשרות אחרת: מוצאו מלטינית cucullio (כרדס), בפרט שיש עדות מלשון האיכרים בחבל פואטו (Poitou), שהם קוראים לקליפת גרעין התבואה "קגיון" (cagouyon).
- 1332 גיטין טט: **חומרטא**
בוטון בוטון **boton**
עד יותר מאשר לעיל (מס' 1229) הכפתור, כפי שמתאר אותו רש"י. הוא לני, וכאן אין לו אפילו תפקיד של חיבור שני חלקים של בגד. ונוסף על כך הוא מכיל בושם בחוכו.
- 1333 גיטין ע: **גלוסקרין**
קר"ט **cot** שמלות, כוחונות
ראה לעיל מס' 189. המלה הצרפתית, שהיא לכאורה יחיד, יכולה גם להיות ריבוי ביחסת הנושא.
- 1334 גיטין עא: **דה"מ בפירי**
צירישי"ש **cerises** דובדבנים
- 1335 גיטין עא: **דה"מ בפירי**
נישפלי"ש **nesples** שסקים
- 1336 גיטין עג: **סכר**
אישקלוש"א **escluse** סכר, חסימה
- 1337 גיטין עח: **טסקא**
טשק"א **tasche** שק
רש"י מצביע על זהות המלה שבתלמוד עם המלה הצרפתית. וואולי יש ביניהן רק דמיון מקרי, כי זו מוצאה מהערבית חו מהגרמנית: מה שאין כן במלה "טסקא" האחרת. בהוראת "מס", שייתכן והיא נגזרת משורש יווני-לטיני tax-, כמו המלה הצרפתית tâche באותה הוראה. אולם, לפי מילון דיסטרו, "טסקא" בהוראת מס היא הוראה משנית של טסק"א בהוראת שק.
- 1338 גיטין עח: **משיחה**
לינויל **linoil** |linoel| חוט (של פשתן)
- 1339 גיטין עט: **שוליים**
פונץ **fonz** קרקעית
- 1340 גיטין פא: **גס**
פריביץ **privez** חופשי
ראה לעיל מס' 544.
- 1325 גיטין טט: **פיזור"א** **fievre** |fievre|
קדחת
- 1326 גיטין ע: **פשו"ר** **fosoir** |fossoir|
פושור"ר
ראה לעיל מס' 70.
- 1327 גיטין ע: **קרנפ"א** **cranpe**
עוית, התכוצות
עוית
שרירים
ר מילונו של לוי (מס' 23).
- 1328 גיטין ע: **קורטמי**
קר"ג **crog** כרכום (קורטם?)
ראה לעיל מס' 323.
- 1329 גיטין ע: **מוריקא**
קר"ג **crog** כרכום (קורטם?)
ראה לעיל מס' 323.
- 1330 גיטין ע: **גדר**
שיבי"ל **sevil** משוכה, גדר שיחים
- 1331 גיטין ע: **פחד**
אינש"א **ainse** פחד
ר בלונדהיים ב' (ע' 70-71).

1346 קידושין ט. דה"מ חומרי
מושטניצי"ש ענקים, שרשרות
mostnices

כך נתן כאן בלונדיים הוראה אחרת למלה מאשר
לעיל (מס' 236), שם מדובר ב"לבוכה", מין בגד,
שקושרים לצוואר. אמנם קשה לתאם את דברי רש"י
עם הפירוש "לבוכות", אבל גם עם הפירוש "ענקים"
אין תיאום מושלם, כי לכאורה mostnices צריך
להיות שם נרדף ל-fiweles. בכל אופן יש לשאול, מה
הכוונה ב"לשון רבוטיגור"? אולי בלשון היהודים בחבל
הריין, ששם למד רש"י בישיבות חרמס ומיינק?

1347 קידושין יג. וורשכי
בינדיל"ש bendels אגדים, חגורות
[bendell]

ראה לעיל מס' 251. לא הבנתי, למה רשם בלונדיים
בימדי"ל bendel (אגד, חגורה) ביחיד ולא כרבים, כפי
שמסתבר מהדה"מ ומגרסאות רוב כתבי-היד.

1348 קידושין יד: עקב
שול"א sole סוליה

1349 קידושין טז: שומא
וירוא"ה [verrue] werue יבלת

1350 קידושין כא: סול
ברוק"א broche שפוד, קנה עץ מיוחד
ר' מילזו של לוי (מס' 187).

1351 קידושין כא: מקדח
טריידר"א tariedre סקנרין
בכמה כתבי-יד קראים את המלה האיטלקית
טריבל"א trivella או את המלה הפורבונסאלית
טרוול"א travela.

1352 קידושין כא: מכתב
גרפי"א grafie [grafie] סקמב, חרט
המלה הצרפתית מוטעמת על ההברה הראשונה. ר'
בלונדיים פ' (צ' 51).

1341 גיטין פו. מרתכא
קוגילון cogilon מרתך (תחמוצת
[coguillon] העופרת)
ראה לעיל מס' 1322.

1342 גיטין פז: דף
קולומי"ל colomel טור (בדברים
כתובים על קלף)

אין זה דף במשמעות של היום, ואף לא עמדה, אלא
מרוכז כתוב "ברוחב המגילה" כדברי רש"י.

1343 גיטין צ. הקדיחה
אדורשי"ר adorser לתת (את התבשילים)
להישרף ולהדבק בסיר
ראה לעיל מס' 885.

קידושין

1344 קידושין ט. חומרי
בוטונ"ש botons כפתורים
גם כאן מדובר בכפתורים לנוי, אבל הפעם, לדברי
רש"י, של בדיל או של זכוכית, לא של זהב כמו לעיל
(מס' 1229, 1323). הצורה boton המדפסת אצל
בלונדיים היא ללא ספק טעות דפוס.

1345 קידושין ט. חומרי
פיול"ש fiweles סגרים, מכבנות
[fivelses]

גם אלה בעיקר לנוי (מלטינית fibula). אין כמעט
ספק, שההטעמה חלה על ההברה הראשונה. יש גם
אפשרות לקרוא את הלצו פיול"ש fiolos, ואז יהיה
פירושו "צלוחיות קטנות", כמין כדורים קטנים,
שהגשים מתקטטות בהם ובתוכם בושם (ר' פירוש
רש"י דה"מ "חומרית דפילוק" גיטין טס:).

- 1353 קידושין כא: איסקונדרי
 מירילי"ש mereles אסימונים, אבנים או
 כ ל י ם ק ט נ י ם,
 שמניצים אותם על
 לח המשחק
 בצרפתיח של היום המלה marelle מורה על משחק
 "ארץ" ("קלט", "שמים"), שבו מניצים אבן
 ממשבצח למשבצח מתוך דלות על רגל אחת בתבנית
 המצוירת על גבי הקרקע.
- 1354 קידושין כב. תמותות
 אמורטידי"ש amortides גוססות
 ר בלוזיהיים ב' (צ' 89-91) ואולי גם בלוזיהיים פ'
 (צ' 80, amortadir).
- 1355 קידושין כב: גרדו
 גרטי"ר grater לגרד
 ר מילוטו של לוי (מס' 498).
- 1356 קידושין כה. חלים
 שולדי"ר solder ללחץ בחזקה
 מכאן המשמעות "לחץ" (לעיל מס' 113 ומס' 169).
- 1357 קידושין כז. אפטר
 קיבישטר"א א פ ס ר (ח ל ק
 chevestre מ ה ר ת מ ה, שבו
 מושכים את הבהמה
 או את הסוס
 בצווארם)
 כאן בהוראה מושאלת: מטמך, שהשדה קשור בו,
 ותשנמטר לקונה, כאילו נמטר השדה עצמו.
- 1358 קידושין כז: טרנא
 טרונ"ק tronc גזע, גוש, יסוד
- 1359 קידושין ל: נומי
 בורבולי"ש borboles אכעבערות, כיבים
 ר מילוטו של לוי (מס' 175).
- 1360 קידושין לא. סירקן
 צינדי"ר cender מין משי
 ראה לעיל מס' 1091.
- 1361 קידושין לב. גיסי
 פריבי"ץ privez חופשיים
 ראה לעיל מס' 544.
- 1362 קידושין לד. כמהין ופטרויות
 בוליי"ץ boleiz פטריות
 ראה לעיל מס' 371. חסר בדפוסים (חוץ ממהדורת
 ספרד. רמ"ה בערך). אולי הלצו מתייחס ל"פטרויות"
 בלבד.
- 1363 קידושין לה: מלקט
 פליינ"א [plaine] pleine מקצועה
 ראה לעיל מס' 181 ולהלן מס' 1364.
- 1364 קידושין לה: רהיטני
 פליינ"א [plaine] pleine מקצועה
 ראה לעיל מס' 1363. רש"י מבחין בין שני מיני
 מקצועות "של מצחצחי חרבות, שמחליקים בו את
 חיק הסיף" ("מלקט"). ר"ש של פושי תריסין (כלומר
 מגנים). וכן בעקביות הוא מפרש (לעיל מס' 340)
 את כל הביטוי "מלקט ורהיטני" בפליינ"א. בכל
 המקומות הנוספים, שבהם הלצו מופיע, הוא מפרש
 את "רהיטני" בלבד.
- 1365 קידושין לה: גרידה
 אישגרטיניני"ר esgratinier לטרזט
 [esgratignier]
- 1366 קידושין מ: מדרגה
 אישילירי"א esjalier מדרגה
- 1367 קידושין מד. כרוכיא
 גרוא"ה grue עגור
 ר רש"י על "סיס" (ירמיהו ה', ד).

- 1368 קידושין מד. טנגי
פרי"ט frit מטונגן
ראה לעיל מס' 529.
- 1369 קידושין מו: אבטיח
בדיק"א bodeke אבטיח
ר' בלונדהיים ב' (ע' 128-129) ומילונו של לוי (מס' 180), וכן בלונדהיים פ' (ע' 31-32, 143-144). המלה הצרפתית, גם בצורתה העתיקה כאן גם בצורתה החרישה pastèque, מוצאה מהמלה העברית (או מוצא משותף להן), והיא נתקבלה בצרפתית דרך הערביה והפורטוגלית.
- 1370 קידושין מז: אלון
גלנ"ט glant בלוט
ראה לעיל מס' 932.
- 1371 קידושין מז: אלון
אייכ"ל eichel בלוט (בגרמנית)
אינו מצוי בכתבי-היד, וברור שאינו מאת רש"י. ר' בלונדהיים ב' (ע' 154).
- 1372 קידושין נ: לוסקמא
טשק"א tasche שק
- 1373 קידושין נב: בצלים
אישקלויני"ש eschaloines "שומי-אשקלון",
בצלצולים
הלעז מצוי (בדה"מ "ה"ג) הוא אריסא דקריש במחא (דשמכ"י) בשני כתבי-יד ובמהדורת התלמוד מספר (רמ"ה בערך). רש"י ראה כנראה צורך להסביר, שיש גם בצלים קטנים, שאפשר לקחת מהם "מלוא היד", כמו שומי-אשקלון. (המלה הצרפתית eschaloin, בצרפתית של היום échalote, נגזרת באמת משם העיר אשקלון, שמשם הביאו מאכל זה לראשונה).
- 1374 קידושין נד: סמדר
אישפיני"ר espenir פיתוח (הפרי)
מצוי רק בשני כתבי-יד וחסר בדפוסים. ר' לעיל מס' 652. גם כאן יכול להיות, שהלעז מתייחס לכל המשפט "כשהענבים ניכרים לאחר שנפל הפרח".
- 1375 קידושין סב: תאכלו
אינמניי"ד enmanjied שקעים
[enmangied]
חסר בדפוסים ובחלק מכתבי-היד (מקומו בסוף הפירוש הראשון של רש"י כדף, דה"מ "חרב" תאכלו"). ברור, שהתלמוד מפרש כאן "חרב" לשון יובש ולא כפשוטו.
- 1376 קידושין סג: צוותא
שול"ץ solaz ש ש ו ע (כלומר חברה, ה מ ו נ ע ת מהאדם החי בתוכה מלהשחעמם)
ראה לעיל מס' 3. חסר בדפוסים.
- 1377 קידושין עא: דה"מ עיסה
רומ"א Rome רומא (בירת איטליה)
- 1378 קידושין עא: נעימה
טרופ"א trope ניגון
כפי הנראה מלטינית-יוונית tropus (אופן, קצב), אולם יש גם אפשרות, שהמלה קשורה עם strophā (בית [בשיר]), ואולי עם השורש הפרובנסאלי trobar (אחם". אצל בלונדהיים יש ספק, אם אין לקרוא טרו"ף trop כמו באחד מכתבי-היד. המלה נשמרת בידידש לציין את טעמי המקרא.
- 1379 קידושין עב: ארבא
אושיריי"ד osereid שדה ערבות
ראה לעיל מס' 1228. יש להעיר: א) באחד מכתבי-היד ובמהדורת התלמוד מספר (רמ"ה בערך), קוראים לעז אחר, שאפשר לפענחו שלצייד"ד salceid, כלומר שדה ערבות, כשבמקום להיות נגזר מהמלה osier (ערבה גמישה), הוא נגזר מהמלה הרגילה לערבה sals; ב) לפי פירושו של רש"י, שדה ערבות זה הוא מעין ביצה, "אגם" בלשוננו.
- 1380 קידושין עב: סירא
ויביי"ר [vivier] wivier ברכת דגים

- 1381 קידושין עג: זודתא
שורביי"ר sorbier חחרר (אילן)
- 1382 קידושין עד. דה"מ בשודא דדייני וידונ"ש [vidons] widons נציג
מלטיניח vicedominus (ממלא מקום השליט).
בצרפתיח חדישה vidame. מצוי רק בכתב-יד אחד.
שם קוראים "משודא דדייני. הוא עצמו או אחר
ידונו"ש לפי ט"ע (טביעת-עין) ברין שאין תלוי וכו'".
- 1383 קידושין פ: נקורים
ביקידורי"ש ניקורים, דקירות
bechedures
נגזר מלשון bec (מקור).
- 1384 קידושין פא. (אפסרה)אפסר]
קיבישטר"א א פ ס ר (ח ל ק
chevestre מ ה ר ת מ ה, שבו
מושכים את הבהמה
או את ה ס ו ס
(בצווארם)
- 1385 קידושין פא. סקבא
רידושידור"א redoisedure
קיהית, פנימות
[redoissedure]
כאן בהוראה מושאלת: נקחת התורפה.
- 1386 קידושין פא. דה"מ נקט מצרא
פלנק"א planche קרש
רק בכתב-יד אחד קוראים: "דף קצר המוטל ברוחב
הנהר שקורין פלאנק"א".
- 1387 קידושין פא. כיכי
מלנ"ץ malanz פצע
- 1388 קידושין פא: אכמר
תושי"ר [tossier] toser להשתעל
- 1389 קידושין פב. סריקים
פלוקיידרי"ש flochiedres שורקי צמר
[flochiedrel]
בלונדייים גורס (פלוקיידרי"א) flochiedre (צורת
היחיד, וכן בחרגומו לצרפתית). אבל אפשר להסתמך
על אחת הגרסאות של הלעז, המסתיימת כשרי"ן של
הרבים, כפי שהסתמך בלונדייים על גרסה אחרת
המסתיימת באל"ף של היחיד.
- 1390 קידושין פב: מחטא דתלמיותא
ברושדי"ר brosder רקמה
רש"י מפרש כאן אותו ביטוי כמו לעיל מס' 97 (בתוך
אותו מאמר, רק שכאן מיוחס לר' יהודה מה שמיחס
שם לר' חסדא). אבל כאן הוא מסתפק במלה צרפתית
אחת, ולא הוסיף כפי שהוסיף שם: "של גנבי"ש". גם
שאר דברי הפירוש דומים פה ושם, אף שיש קצת
הבדלים בלשון.
- 1391 בבא קמא ט: צבתא
טינליי"ש [tenailles] tenalies צבת
- 1392 בבא קמא ט: צוותא
שול"ץ solaz שעשוע (כ ל ו מ ר
ח ב ר ה, המונעת
מהאדם החי בתוכה
מלהשתעמם)
ראה לעיל מס' 3. כאן קצת קשה להבין את המלה,
כפי שהובנה בהופעותיה הקודמות. אולי מותר לומר,
שרש"י עצמו התלבט לקיים את הגרסה "צוותא"
במקום "צבתא". עם זאת אפשר לפרש, שהתרחש
אחראי יותר כשהוא שיחק באש. מפני שמצא בכך

בבא קמא